

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Pfv.III.20.942/2012/4.szám

A Kúria a dr. Somogyi Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Bata Zoltán ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 14.P.50.819/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 41.Pf.637.651/2011/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes által 23. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 120.900 (százhúszezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes a tulajdonában álló Volkswagen Golf típusú személygépkocsijával 2002. április 10-én balesetet szenvedett, amikor a x. számú úton a gépkocsi elé szaladó vaddisznó kikerülése érdekében a kormányt elrántotta és az út jobb szélénél lévő fának ütközött. A felperes a káreseményt bejelentette az alperesnél az érvényes casco biztosítási szerződés alapján, az alperes azonban a kárigényt azzal utasította el, hogy a kárvizsgálat során a kár műszakilag nem volt azonosítható.

A felperes a keresetében a balesetből eredő kárának megfizetésére kérte az alperes kötelezését.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

A keresetet elutasító elsőfokú ítéletet a felperes fellebbezése folytán eljárt másodfokú bíróság a végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. A másodfokú bíróság a végzés indokolásában megállapította, hogy a szerződési feltételek IV.1.

pont szerinti töréskár biztosítási esemény bekövetkezett, így a felperes a Ptk. 553. §-ának (1) bekezdése alapján követelhetette az alperes teljesítését. A másodfokú végzés indokolása szerint azonban bizonyítást kell lefolytatni arra, hogy megtévesztette-e a felperes az alperest a jármű állapota tekintetében és azt kell vizsgálni, hogy a felperes mennyiben változtatta meg a jármű baleset utáni állapotát, mi volt ennek az oka és kideríthetetlené váltak-e emiatt lényeges körülmények.

Az újabb eljárásban a felperes keresete 1.208.700 forint és ennek a 2002. április 25. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére irányult.

Az alperes a kereset elutasítását kérte és kifogásként a szerződés érvénytelenségére hivatkozott. Az alperes szerint a szerződés megkötésekor a felperes a tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta, a jármű előzmény sérülését nem jelentette be és ez a magatartása a Ptk. 544. §-a alapján az alperes mentesüléséhez vezet. Az alperes szerint a felperes megszegte a Ptk. 557. §-ának (1) és (2) bekezdését, amikor a gépkocsi károkori állapotát megváltoztatta a szemle előtt és megsértette a kármegelőzési kötelezettségét is.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének helytadó ítélete indokolásában megállapította: a felperes úgy kötötte meg a casco szerződést az alperessel, hogy tudott a perbeli gépjármű előzmény sérüléséről és ennek ellenére a „nem történt korábbi káresemény” rubrikát jelölte meg a szerződésen. Az elsőfokú bíróság szerint azonban nem volt bizonyított olyan lényeges, a biztosító kockázatát növelő körülmény, amely utólag megalapozná a szerződés Ptk. 210. §-ának (1) vagy (4) bekezdésére alapított érvénytelenséget, figyelemmel arra, hogy a biztosítótársaság gyakorlata szerint az előzményi kárt szenvedett gépjárművek esetében sem zárkózik el az alperes a szerződés megkötésétől ha a jármű helyreállítása megtörtént. A casco biztosítási szerződés általános szerződési feltételei sem tartalmazzák kizáró körülményként a jármű előzményi kárát, az alperes belső utasítása pedig nem bír üggyöntő relevanciával. Az elsőfokú bíróság megjegyezte továbbá, hogy az alperest együttműködési kötelezettség terheli annak megállapítása érdekében, hogy a szerződés megkötésekor a jármű milyen műszaki állapotban van. Mindezekre tekintettel az elsőfokú ítélet szerint megállapítható, hogy a szerződési feltételek IV.1. pont szerinti töréskár biztosítási esemény bekövetkezett. A szakértő a szakvéleményben a helyszín, a baleseti bejelentő és a káriratok alapján a leírt baleseti mechanizmust reális eseménynek tartotta. Az alperesnek a mentesüléséhez egyrészt annak bizonyítására lett volna szükség, hogy a felperes terhére megállapítható olyan megtévesztő magatartás a kárrendezés során, amely a biztosító fizetési kötelezettségére vagy annak mértékére kihatással lehet. Az

alperes által 2002. április 15-én felvett kárfelvételi jegyzőkönyv azt rögzítette, hogy az első közép vészháritó és az első kereszttartó hiányzik, az első vészháritó borítása bontott, a gépkocsi korábban sérült volt, a hűtőrendszer nem volt rögzítve és meg volt bontva, a keresztmerevítő hiányzott. A kárfelvétel során rögzített, valamint az igazságügyi szakértő szakvéleményében megerősített hiányosságok és sérülések keletkezésének körülményeire a felperes, illetve B.J.Zs. tanú az elsőfokú bíróság szerint kellő magyarázatot adott. Az elsőfokú bíróság szerint nem áll fenn okozati összefüggés a biztosítási esemény bekövetkezése és a között, hogy a felperes nem tájékoztatta az alperest a gépjármű előzményi sérüléséről és nem vezet az alperes mentesüléséhez az sem, hogy a kereszttartó nem volt beszerelve a gépjárműbe. A gépjármű érvényes műszaki vizsgával rendelkezett, az alkatrész hiánya nem értékelhető a felperes kármegelőzési kötelezettsége körében. Mindezek folytán az alperes mentesülésére vonatkozó hivatkozások nem megalapozottak, ezért a biztosítási eseményre tekintettel köteles a felperes részére a biztosítási szolgáltatást nyújtani, azaz az önrész és a maradványösszeg figyelembevételével a tényleges kár összegét megfizetni.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Indokolásában a másodfokú bíróság kiemelte, hogy a szerződési feltételek az előzményei kár tekintetében semmilyen kockázatszűkítést vagy kizárást nem tartalmaznak. A felperes oldalán célzatos magatartás nem állapítható meg a tekintetben, hogy az előzményi sérülésről az alperest nem tájékoztatta. A járművet a szerződéskötés előtt helyreállították, az esetlegesen elhallgatott előzményi kárnak ügydöntő jelentősége nincs. A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy a biztosítási esemény bizonyítottsága nem vitatható, mert ezt a hatályon kívül helyező végzés indokolásában a másodfokú bíróság már megállapította. Nem alapos az alperesnek a Ptk. 557. §-ra való hivatkozása sem, mert a szakértő indokoltnak minősítette a vontatás érdekében végzett változtatásokat. A kárenyhítési kötelezettség megszegését az alperesnek kellett volna bizonyítania, a baleset kockázatát, a sérülések nagyságát a kereszttartó hiánya nem befolyásolta, a gazdasági totálkár akkor is megállapítható lett volna amennyiben ez az alkatrész a helyén van.

Az alperes felülvizsgálati kérelme a keresetet elutasító döntés meghozatalára irányult. Az alperes szerint a jogerős ítéletben a bíróság a tényállást részben tévesen állapította meg és téves jogi következtetéseket vont le. A szerződés érvénytelensége kapcsán az alperes arra utalt, hogy az első- és a másodfokú bíróság tévedett akkor, amikor a felperesnek az előzményi sérülést eltagadó csalárd magatartását nem tartotta olyan lényeges körülménynek, amely a Ptk. 210. §-a szerinti megtámadás alapjául szolgálhatna. Az alperes kiemelte, hogy a Ptk. 210. §-ának (1) bekezdésében foglalt

tévedésre hivatkozott, ezzel szemben a másodfokú bíróság jogszabálysértően a védekezéstől és a fellebbezéstől eltérően bírálta el a fellebbezést kizárólag a Ptk. 210. §-ának (4) bekezdése alkalmazásával. A Ptk. 210. §-ának (1) bekezdése szerint az volt a döntő, hogy a sérelmet szenvedett fél a szerződés megkötésekor annak lényeges feltétele tekintetében tévedésben legyen és ezt a tévedést a másik fél okozza vagy legalábbis azt felismerhesse. A tévedés akkor lényeges, ha a valós nyilatkozat megtétele esetén az alperes nem vagy eltérő feltételekkel kötött volna szerződést. Az adott esetben ez áll fenn, mert előzményi kárt szenvedett gépjármű esetében nem, vagy csak megfelelő szerződési korlátozásokkal, illetve magasabb díjért vagy magasabb önrészesedéssel köt az alperes casco biztosítási szerződést. Nyilvánvaló, hogy a biztosítási ajánlaton is azért tesz fel kifejezett kérdést erre a körülményre az alperes, mert ezt lényegesnek tartja. Elsődlegesen ezért az alperes azt kérte, hogy a Kúria állapítsa meg, hogy a jogerős ítélet a Ptk. 210. §-ának (1) bekezdésébe ütközik, a perbeli casco biztosítási szerződés az alperesnek a felperes által okozott tévedése folytán érvénytelen. Az alperes nem osztotta a jogerős ítéletnek azt az álláspontját, hogy a perbeli sérülés módjának bizonyítása irreleváns. A szakértői vélemények alapján megállapítható, hogy a felperes bátyja által megjelölt fának történő ütközés a méretbeli eltérések miatt nem eredményezhette a perbeli sérüléseket. A felperes maga sem tudta megjelölni, hogy melyik fának ütközött. Mindezek folytán nem lehet kizárni, hogy a felperes által bejelentett sérülések olyan esemény következtében keletkeztek, amelyek nem minősülnek biztosítási eseménynek, ezért ügydöntő jelentősége van annak, hogy a felperes tudta-e bizonyítani a perbeli baleset helyét és bekövetkezésének módját. Az alperes ezért másodlagosan annak megállapítását kérte, hogy a jogerős ítélet a Pp. 3. §-ának (3) bekezdését és a Pp. 164. §-ának (1) bekezdését megsértette, a biztosítási esemény bizonyíthatatlansága miatt pedig a keresetet el kell utasítani. Miután a perbeli baleset az alperes szerint nem következhetett be a felperes által bejelentett módon, illetőleg kizárható, hogy a baleset a felperes bátyja által megjelölt fának történő ütközéssel következett be, megállapítható, hogy a kárbejelentés és a kárrendezés során a felperes megtévesztette az alperest. A másodfokú ítélet az alperesnek erre a védekezésére nem tért ki, ezzel megsértette indokolási kötelezettségét. Harmadlagosan ezért az alperes annak megállapítását kérte, hogy a másodfokú ítélet a Pp. 221. §-ának (1) bekezdésébe ütközik és az alperes a biztosítási feltételek VIII.1.a. pontja alapján mentesül a biztosítási szolgáltatás teljesítése alól.

Az alperes szerint a kereszttartó hiánya a felperes terhére róható. Amennyiben a kereszttartó a helyén lett volna, úgy nagyságrendekkel kisebb sérülés következik be. A kereszttartó 2002. január 30. és április 10. között került ki a gépkocsiból vagy azt a baleset bekövetkezte után távolították el, de mindkét időszakban a gépjármű

tulajdonosa és üzembentartója a felperes volt. Az alperes negyedleges kérelme ezért annak megállapítására irányult, hogy a jogerős ítélet a Ptk. 556. §-ának (1) és (3) bekezdésébe ütközik, a felperes a keressztartó kiserelésével megsértette kármegelőzési kötelezettségét és emiatt a felperes keresetét el kell utasítani, illetőleg ha erre a bíróság nem lát módot, a felperesre terhesebb 20-80%-os kármegosztást kell alkalmaznia.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint az alperes nem bizonyította, hogy nem köt casco szerződést amennyiben a jármű előzményi kárt szenvedett, ennek hiányában pedig a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg. Az előzményi sérült gépkocsira történő szerződéskötésnek nincs semmilyen akadálya. A felperes utalt arra, hogy a gépkocsit szakszerűen kijavították, így nem különbözött más használt járműtől, a biztosító kockázata nem nagyobb, tehát nincs olyan lényeges körülmény, amelyre a Ptk. 210. §-ának (4) bekezdése körében az alperes hivatkozhatna. A biztosítási esemény bizonyítottsága körében a felperes arra utalt, hogy az adott esetben a töréskárt kellett bizonyítania, ezzel szemben a mentesülés tekintetében a bizonyítási kötelezettség az alperest terhelte. Az a körülmény, hogy a káreseményt követően eljáró szakértő már nem tudta azonosítani a baleset pontos helyszínét, illetőleg azt a fát, aminek a gépkocsi neki ütközött, nem jelenti azt, hogy az alperes bizonyította az általa hivatkozott mentesülési okot. A fának ütközés nyomai a gépkocsin fellelhetők és azt tanúvallomás is alátámasztja. Az alperes a kármegelőzési kötelezettség körében sem tett eleget az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes keresete a Ptk. 553. §-ának (1) bekezdése alapján a biztosítási szerződés szerinti szolgáltatás teljesítésére irányult. A Pp. 164. §-ának (1) bekezdésében és a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a biztosítási szerződés létrejöttének és a biztosítási eseménynek a bizonyítása a felperest terhelte. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében tévesen utalt arra, hogy a másodfokú bíróság a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos kifogás tekintetében csak a Ptk. 210. §-ának (4) bekezdését vette figyelembe. A másodfokú ítélet indokolásából is megállapítható, hogy az alperes védekezését az elsőfokú bíróság a Ptk. 210. §-ának (1) és (4) bekezdése szerint is vizsgálta és a másodfokú bíróság az alperesnek a szerződés érvénytelenségére való hivatkozását alaptalannak tartotta. A Ptk. 210. §-ának (1)

bekezdése a lényeges körülmény tekintetében fennálló és a másik fél által okozott vagy felismert tévedés, a Ptk. 210. §-ának (4) bekezdése pedig a megtévesztés vagy jogellenes fenyegetés esetében teremt alapot a szerződés megtámadására. Az alperes e körben a gépjármű előzményi kárára hivatkozott, amelyről a felperes a szerződés megkötésekor az alperest nem tájékoztatta. Az első- és a másodfokú ítélet indokolása is helyesen utalt arra, hogy a bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a valós nyilatkozat megtétele esetén nem, vagy lényegesen eltérő feltételekkel kötötte volna meg az alperes a biztosítási szerződést. A perben azonban ez nem volt bizonyított. A másodfokú bíróság az ítélete indokolásában helyesen hivatkozott arra, hogy a szerződési feltételek az előzményi kár tekintetében kockázat szűkítést nem tartalmaznak, az előzményi sérülés a biztosítási szerződés megkötését nem zárja ki, a sérülések kijavítása pedig a szerződés megkötésekor már megtörtént, így a bíróság a jogerős ítéletben helyesen jutott arra a következtetésre, hogy nem volt bizonyított olyan körülmény, amely a Ptk. 210. §-ának (1) vagy (4) bekezdése alapján a szerződés érvénytelenségének megállapítására alapot adna.

A baleset helyének és módjának bizonyítására, illetőleg ennek szükségességére a felülvizsgálati kérelem alappal hivatkozott. E körben azonban annak volt jelentősége, hogy a felperes a biztosítási esemény bekövetkezését - adott esetben a szerződési feltételek IV.1. pont szerinti töréskárt - bizonyította-e. Önmagában az a tény, hogy a felperes, illetőleg a tanú utólag nem tudta megjelölni több fa közül azt, amelynek a gépkocsi neki ütközött, az alperes mentesülését nem eredményezi. A bíróság által kirendelt igazságügyi szakértő a leírt baleseti mechanizmust reális eseménynek tartotta és megállapította azt is, hogy a vontatás miatti változtatások, bontások indokoltak voltak. A felülvizsgálati kérelem alaptalanul hivatkozik ezért arra, hogy a baleset nem következhetett be a felperes által bejelentett módon és e tekintetben a felperes megtévesztette az alperest. Az igazságügyi szakértő a szakvéleményét a helyszínen, a baleseti bejelentő és a káriratok alapján tette meg, ezzel szemben pedig olyan bizonyíték nem áll rendelkezésre, amely alapján a felperes megtévesztő magatartása megállapítható. A jogerős ítélet a bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti okszerű mérlegelésével állapította meg a töréskár bekövetkezésének tényét, valamint azt is, hogy nincs olyan változtatás a biztosítási esemény bekövetkezése után, amely - figyelemmel a Ptk. 557. §-ában foglaltakra - az alperes mentesülését eredményezi. Annak bizonyítása, hogy a felperes a kármegelőzési kötelezettségét megszegte, az alperest terhelte. E körben azonban a jogerős ítélet az igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján megalapozottan állapította meg, hogy a károsodást a kereszttartó hiánya nem befolyásolta, a jogvita eldöntése szempontjából pedig ennek volt döntő jelentősége.

A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet a felülvizsgálati

kérelemben megjelölt okok miatt nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperest a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. március 28.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Szűcs József s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

kúriai tisztviselő
HM